

Državna podpora družini ni socialni transfer

Z glasilom, ki ste ga prejeli pred enim letom ob tem času, ste prejeli tudi Anketo o odnosu države do družin.

Rezultate te ankete smo že predstavili na občnem zboru 2000, ker pa tam niste bili vsi in ker pisana beseda ostane, bomo to ponovili v letošnjem glasilu.

Na anketo vas je odgovorilo 208 oseb, med njimi 43% moških in 57% žensk.

Poprečna starost anketirancev je bila 37,5 let, imeli pa ste poprečno 2,5 otrok.

Velika večina vas je bila, razumljivo, poročenih (85%) nekaj pa tudi samskih (13%).

Zanimiv je podatek, da je poprečni(a) anketiranec(ka) imel(a) dokončano višjo šolo.

Tudi med celotnim članstvom Družinske pobude ugotavljamo precej visoko stopnjo izobrazbe.

Je mar res, da le bolj izobraženi verjamejo, da je mogoče vplivati na razmere, v katerih živimo?

Pa kar k rezultatom.

Prvo vprašanje se je glasilo: Kako pojimate sredstva, ki jih država namenja podpori družin in otrok (otroški dodatek, davčne olajšave, porodniška nadomestila, starševski dodatek, subvencije cen za otroško varstvo)?

Skorajda v en glas ste z 90% odgovorili: Kot dolgoročno naložbo v razvoj in prihodnost naroda in države.

Pri drugem vprašanju je bilo govora o tem ali RS podpora družin namenja preveč, dovolj, premalo ali veliko premalo sredstev. 51% vas je menilo, da namenja premalo, 47% pa vas je šlo še dlje z mnenjem, da namenja veliko premalo. Le štirje anketiranci so menili, da namenja dovolj sredstev.

V tretjem vprašanju smo vas spraševali, kateri dejavniki danes najbolj otežujejo odločitev staršev za še kakšnega otroka.

Dejavnike, ki staršem otežujejo, da bi imeli več otrok ste razvrstili takole:

1. Pritiski delodajalcev oz. strah pred izgubo zaposlitve zaradi starševstva
2. Negotovost zaposlitve
3. Premajhna podpora države družinam (otroški dodatek, davčne olajšave)
4. Ker vrednost starševstva v družbi pada
5. Ker nov otrok za starše predstavlja dodatne obremenitve in malo olajšav
6. Nezmožnost zagotoviti dovolj veliko stanovanje
7. Dolžina porodniškega dopusta
8. Višina nadomestila v času porodniškega dopusta

Najbolj nas torej teži pritisk delodajalcev, najmanj pa višina prihodkov med porodniškim dopustom.

V četrtem vprašanju ste ocenjevali, kako so urejena posamezna področja družinske politike v Sloveniji.

Ocenili ste takole (najbolje urejeno področje 5, najslabše urejeno 1):

1. porodniški dopust in dopust za nego in varstvo otroka 3
2. nadomestilo dohodka v času porodniškega dopusta in dopusta za nego in varstvo otroka 3
3. sistem otroškega varstva (vrtci...) 2,6
4. otroški dodatek 2,4
5. skrb za študentske družine 2,1
6. davčne olajšave 2,1
7. varstvo pravic zaposlenih mater 1,9

8. stanovanjska politika za mlade družine 1,8
9. pokojninski sistem 1,8
10. stanovanjska politika za družine z več otroki 1,5

Najboljša ocena je 3,0.

Peto vprašanje: Katere ukrepe bi po vašem mnenju najbolj nujno morala sprejeti država, da bi se starši raje oz. lažje odločali za kakšnega otroka več kot danes?

In vaše mnenje (od najpomembnejših k manj pomembnim):

1. Omogočiti enemu od staršev, da doma skrbi za svoje otroke in se mu ta čas šteje v pokojninsko zavarovalno dobo.
2. Omogočiti staršem, ki to želijo, delo s skrajšanim delovnim časom
3. Stimulacije delodajalcem pri zaposlovanju staršev, predvsem mater
4. Boljše reševanje stanovanjskega vprašanja mladih in večjih družin
5. Uvedba vzgojno varstvenega dodatka za otroke, ki niso v javnem vrtcu
6. Olajšave za starše v pokojninskem sistemu (ker z vzgojo in vzdrževanjem otrok za pokojninski sistem več delajo kot zavarovanci z manj otrok, naj za zavarovanje manj plačajo)
7. Uvedba razmeroma visokih dodatkov za velike družine
8. Večji otroški dodatek
9. Dosledno kaznovanje delodajalcev, ki kršijo pravice staršev
10. Večje in še bolj progresivne davčne olajšave
11. Propagandne akcije za spreminjanje javnega mnenja v prid družin
12. Podaljšanje porodniškega dopusta
13. Strožji nadzor utemeljenosti zaposlitev za določen čas

V šestem vprašanju smo razmišljali o otroškem dodatku. Kakšna bi bila najboljša ureditev otroškega dodatka?

Skoraj 71% vas je menilo, da je najboljša ureditev pri kateri je otroški dodatek odvisen od dohodka na družinskega člana in raste s številom otrok v družini. Ta ureditev je trenutno v veljavi.

17% se vas je navdušilo na otroškem dodatku, ki je neodvisen od dohodkov družine in raste s številom otrok.

Otroški dodatek, ki je neodvisen tako od dohodkov družine kot tudi od števila otrok, raste pa s starostjo otroka, bi si želelo 8% anketirancev.

Trenutna ureditev ustreza 71% anketirancem, kljub temu pa je v naslednjem vprašanju kar 50% anketirancev menilo, da je sedanja ureditev (progresivnost otroškega dodatka in višji dodatek za tiste z nižjimi dohodki) enako dobra kot tista, ki smo jo imeli pred majem 2000. 37% vas meni, da je sedanja boljša kot prejšnja, 5% pa, da je veliko boljša.

V sedmem vprašanju smo vas vprašali, kaj menite o letnem dodatku 60.000 SIT za družine s tremi ali več otroki. Takšen je bil predlog zakona.

Da je to zelo dober predlog, da pa manjka odvisnost od števila otrok (tako, da večje družine dobijo več) vas je menilo 73%. Upamo, da nova vlada ne bo razočarala teh 73% anketirancev. 15% pa vas je menilo, da je to zelo dober predlog.

Vzgojno varstveni dodatek bi dobili otroci, ki ne obiskujejo vrtca in jih varujejo starši, babice, tete... Ta dodatek naj bi znašal približno toliko, kot znaša subvencija, ki jo država nameni za otroke, ki se varujejo v vrtcu.

Kar 80% vas je menilo, da tak dodatek nujno potrebujemo.

Naslednja ugotovitev ankete je bila, da so davčne olajšave za vzdrževane otroke prenizke - 80% anketirancev.

Ko izpolnjujemo davčno napoved imamo za prvega vzdrževanega otroka 10% davčne olajšave, za drugega 15%, tretjega 20% in tako dalje. Tak sistem je po mnenju 55% anketirancev dobra rešitev, vendar bi morala biti progresivnost višja. 35% pa vas meni, da je taka rešitev zelo dobra.

Dvanajsto vprašanje pa se je dotikalo pokojninske reforme. Glasilo se je:

Kaj menite o položaju staršev v pokojninskem sistemu, v katerem vsi zavarovanci plačujejo enake prispevke, starši pa poleg tega porabijo še velik del svojih sredstev, časa in energije za vzdrževanje, vzgojo in izobraževanje otrok, ki bodo zagotavljali pokojnino za celotno njihovo generacijo?

Kar 85% vas je menilo, da smo v takšnem sistemu starši obremenjeni bistveno bolj kot zavezanci brez otrok. Le 11% vas je zastopalo nekoliko milejše mnenje, da so v takšnem sistemu starši obremenjeni bolj kot zavezanci brez otrok.

Razumljivo je, da ste zato v naslednjem vprašanju terjali zase več pravic.

O predlogu, da bi bila višina prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje odvisna od števila otrok (več otrok imajo starši, manjše prispevke bi plačevali) vas je 50% anketirancev menilo, da je odličen in 42% da je dober. 92% anketirancev torej zavrača popolno ignoranco prejšnje vlade do staršev.

Tudi s predlogom, da bi bila višina prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih mater, ki jih plačuje delodajalec, odvisna od števila otrok mlajših od 10 let (več ko ima mati majhnih otrok, manjše prispevke bi moral zanjo plačevati delodajalec) se vas je strinjalo 97%. Od teh 97% vas je 83% menilo, da je predlog odličen, preostalih 18% pa, da je sprejemljiv.

Z zadnjim vprašanjem smo vas vprašali, kako bi v pokojninskem sistemu uredili položaj staršev, ki doma sami skrbijo za svoje otroke in zato niso zaposleni.

63% vas menilo, da bi bila primerna naslednja ureditev: leta, ko skrbijo za predšolske in šoloobvezne otroke, bi se jim vsaj delno morala šteti v pokojninsko dobo (delež vštetevanja naj bo odvisen od števila otrok), za preostali del pa omogočiti prostovoljno vključitev v sistem pokojninskega zavarovanja.

30% anketirancev pa vas je menilo, da bi se morala staršem leta, ko skrbijo za predšolske in šoloobvezne otroke, v celoti šteti v pokojninsko dobo.

Če povzamem, z večino področij družinske politike starši niste zadovoljni. Visoki odstotki soglasnosti celo opravičujejo trditev, da ste starši z državo zelo nezadovoljni.

Hvala vsem, ki ste si vzeli čas in izpolnili anketo. Zavedamo se, da izpolnjevanje takšne ankete ni enostavno. Potrebno je bilo vprašanja premisliti in smiselno odgovoriti. Hvala vsem še enkrat. Pomagali ste nam pridobiti dragocene podatke.

Robert Eržen, tajnik